

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
Філологічний факультет
Кафедра історії та культури української мови

Силабус
навчальної дисципліни
«Методологія та організація наукових досліджень»
(обов'язкова)

Освітньо-професійна програма «Українська мова і література»

Спеціальність – 035 Філологія

Галузь знань 03 Гуманітарні науки

Рівень вищої освіти – другий (магістерський)

Мова навчання – українська

Розробники: д. філол. н. проф. Скаб Мар'ян Стефанович, к. філол. н., доц. Кузь Галина Тарасівна

(вказати авторів (викладач (ів)), їхні посади, наукові ступені, вчені звання)

Профайл викладача (-ів) http://philology.chnu.edu.ua/?page_id=763

Контактний тел. 584800

E-mail: ms.skab@chnu.edu.ua

Сторінка курсу в Moodle <https://moodle.chnu.edu.ua/enrol/index.php?id=2401>

Консультації

Зазначте формат і розклад проведення консультацій

Очні консультації: вівторок з 15.00 до 16.00

Онлайн-консультації: понеділок. з 15.00 до 16.00

1. Анотація (призначення навчальної дисципліни).

Курс «Методологія та організація наукових досліджень» передбачає формування у студентів вмінь та навичок самостійного творчого мислення, швидкої адаптації до нових досягнень науки, свідомого використання традиційних та новітніх методик і прийомів лінгвістичного аналізу.

2. **Метою** викладання навчальної дисципліни «Методологія та організація наукових досліджень» є детальне ознайомлення студентів з сучасними методами лінгвістичного аналізу, формування у студентів цілісного уявлення про різноманіття концептів і алгоритмів лінгвістичного дослідження та відповідного їм інструментарію; допомога студентам в оволодінні найважливішими процедурами лінгвістичних досліджень, ознайомлення їх з можливими підходами до накопичення та обробки фактичного матеріалу та використання вже досягнутого в науці.

Основними **завданнями** вивчення дисципліни «Методологія та організація наукових досліджень» є формування у студентів вмінь та навичок самостійного творчого мислення, швидкої адаптації до нових досягнень науки, свідомого використання традиційних та новітніх методик і прийомів лінгвістичного аналізу.

3. Пререквізити:

- курс «Українська мова (за професійним спрямуванням)»;
- курс «Вступ до мовознавства»;
- курс «Сучасна українська мова»;
- курс «Історія української літературної мови»;
- курс «Історія українського термінознавства»
- курс «Основи наукових досліджень».

4. У результаті вивчення навчальної дисципліни студент має набути таких **компетентностей**:

Інтегральна компетентність. Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми в галузі лінгвістики, літературознавства, фольклористики, перекладу в процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК-4. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК-7. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК-11. Здатність проведення досліджень на належному рівні.

Фахові компетентності (ФК):

ФК-1. Здатність вільно орієнтуватися в різних лінгвістичних напрямках і школах.

ФК-4. Здатність здійснювати науковий аналіз і структурування мовного / мовленнєвого й літературного матеріалу з урахуванням класичних і новітніх методологічних принципів.

ФК-5. Усвідомлення методологічного, організаційного та правового

підґрунтя, необхідного для досліджень та/або інноваційних розробок у галузі філології, презентації їх результатів професійній спільноті та захисту інтелектуальної власності на результати досліджень та інновацій.

Програмні результати навчання (ПРН). Знання та уміння.

ПР-7. Аналізувати, порівнювати і класифікувати різні напрями і школи в лінгвістиці.

ПР-8. Оцінювати історичні надбання та новітні досягнення літературознавства.

ПР-9. Характеризувати теоретичні засади (концепції, категорії, принципи, основні поняття тощо) та прикладні аспекти обраної філологічної спеціалізації

ПР-15. Обирати оптимальні дослідницькі підходи й методи для аналізу конкретного лінгвістичного чи літературного матеріалу.

ПР-16. Використовувати спеціалізовані концептуальні знання з обраної філологічної галузі для розв'язання складних задач і проблем, що потребує оновлення та інтеграції знань, часто в умовах неповної/недостатньої інформації та суперечливих вимог.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати : 1) основні парадигми дослідження у сучасній лінгвістиці; 2) основні методи та прийоми лінгвістичних досліджень; 3) історію становлення основних методів лінгвістичних досліджень; 4) базові поняття та сфери застосувань основних методів лінгвістичного аналізу; 5) інструментарій та основні алгоритми лінгвістичних досліджень; 6) переваги та обмеження кожного окремого методу лінгвістичних досліджень; 7) вимоги щодо організації та планування лінгвістичного наукового дослідження та основні етапи його проведення.

вміти : 1) застосовувати теоретичні знання на практиці; 2) виконувати практичні завдання, що потребують знання основних методів лінгвістичного аналізу; 3) визначати об'єкт і предмет лінгвістичного дослідження; 4) аналізувати мовні одиниці різних рівнів у площині дослідження різних наукових парадигм; 5) опрацьовувати дані, отримані у результаті лінгвістичних досліджень; 6) описувати результати лінгвістичних досліджень та робити релевантні висновки.

5. Опис навчальної дисципліни

5.1. Загальна інформація

Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість		Кількість годин						Вид підсумкового контролю
			кредитів	годин	лекції	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота	індивідуальні завдання	
Денна	1	1	3	90	30				60		залік
Заочна	1	1	3	90	8				82		залік

5.2. Структура змісту навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин												
	денна форма						Заочна форма						
	усього	у тому числі					усього	у тому числі					
		Л	П	Лаб	Інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
Змістовий модуль 1. Спеціальні лінгвістичні методи дослідження													
Тема 1. Вступ. Основні поняття курсу.		2				6		1					6
Тема 2. Порівняльно-історичний (компаративний) метод.		2				4							6
Тема 3. Структурний метод.		2				6							6
Тема 4. Функціональний метод.		2				6							6
Тема 5. Конструктивізм.		2				4							5
Тема 6. Описовий метод.		2				4							6
Тема 7. Зіставний метод.		2				4							5
Тема 8. Методи когнітивістики		2				4		1					5
Разом за змістовим модулем 1		16				38		2					68

Змістовий модуль 2. Маргінальні методи дослідження											
Тема 1. Соціолінгвістичні методи		2				4		1			6
Тема 2. Психолінгвістичні методи		2				4		1			5
Тема 3. Етнолінгвістичні та лінгвокультурологічні методи		2				2		1			6
Тема 4. Лінгвосеміотика й ономасіологія: методи		2				4		1			5
Тема 5. Корпусний аналіз.		2				4		1			6
Тема 6. Статистичні методи.		2				2					4
Тема 7. Комп'ютерна лінгвістика		2				2					6
Разом за змістовим модулем 2		14				22		6			40
Усього годин		30				60		8			82

5.6. Тематика індивідуальних завдань

№	Назва теми
1.	Продувати по одному-два академічних тексти різних форматів, серед яких есей, резюме, відгук чи критичний відгук на статтю, дебати із авторкою статті, дослідницькі пропозиції, key term entries.
2.	Укладати тести до відповідних тем.
3.	Готувати відповіді на евристичні питання та творчі завдання.
4.	Новітні методи дослідження у сучасній лінгвістиці.
5.	Інтерпретація мови як найпотужнішого духовного інструмента людства.
6.	Поняття “зміни наукової парадигми” за Т. Куном.
7.	Комп'ютерне моделювання мови. Дешифрування закодованого тексту.
8.	Діахронний підхід до мови, порівняння й історизм.
9.	Методика глотохронології (М. Сводеш), встановлення швидкості мовних змін.
10.	Структурно-типологічна компаративістика.
11.	Морфологічна класифікація мов (флексивні, аглютинативні, кореневі, інкорпоруєчі).
12.	Статистичний підхід до дослідження мовних структур. Методика статистичного експерименту.
13.	Корпусна лінгвістика. Електронні корпуси текстів.
14.	Типи корпусів даних, способи представлення і зберігання корпусу даних. Вимоги до корпусів тексту.
15.	Фундаментальні корпуси (США, Великобританія, Німеччина, Франція, Росія).
16.	Електронні корпуси текстів. Британський національний корпус. Національний

	корпус російської мови.
17.	Частотний словник як структурно-ймовірнісна модель мови та мовлення.
18.	Синергетика як можлива методологічна основа інтеграції найрізноманітніших модусів лінгвістичних досліджень.
19.	Методологічні напрями українського мовознавства 20-80-х рр. XX ст.
20.	Методологічні напрями сучасного українського мовознавства.

5.7. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми
1	Співвідношення понять „метод”, „методика”, „прийом” дослідження”.
2	Загальнонаукові способи досліджень (аналіз, синтез, індукція, дедукція, спостереження та ін.).
3	Філософське підґрунтя наукового методу. Поняття „методології”, типи методологій.
4	Поняття наукової парадигми та епістемі. Сучасні лінгвістичні парадигми
5	Класифікація методів лінгвістичних досліджень.
6	Зародження порівняльно-історичного мовознавства. Етапи розвитку компаративізму.
7	Напрями сучасного порівняльно-історичного мовознавства.
8	Основні прийоми і методики порівняльно-історичного методу.
9	Метод лінгвістичної географії.
10	Зародження структуралізму. Наукові школи.
11	Етапи розвитку структуралізму. Наукові принципи структуралізму.
12	Методика опозиційного аналізу.
13	Методика дистрибутивного аналізу.
14	Методика трансформаційного аналізу.
15	Методика аналізу безпосередніх складників.
16	Методика компонентного аналізу.
17	Методика комутації.
18	Філософське підґрунтя та методологічні характеристики функціонально-прагматичної лінгвістики.
19	Дослідницькі принципи функціоналізму (за О. Селівановою). Методики функціонального методу.
20	Методика моделювання.
21	Методика функціонально-семантичних полів.
22	Методика контекстуально- інтерпретаційного аналізу тексту.
23	Методика прагматичного аналізу.
24	Методика конверсаційного аналізу.
25	Методика аналізу дискурсу.
26	Методика діалогічної інтерпретації тексту.
27	Філософське підґрунтя та методологічні характеристики конструктивізму.
28	Міжпарадигмальні методи лінгвістичних досліджень. Описовий метод.
29	Прийоми внутрішньої й зовнішньої інтерпретації.
30	Міжпарадигмальні методи лінгвістичних досліджень. Зіставний метод.
31	Лінгвостатистичні методики зіставного аналізу.
32	Мовні типології.
33	Мовні універсалії.
34	Комбіновані методи лінгвістичних досліджень.
35	Лінгвістика тексту. Контекстуально-інтерпретаційний метод.
36	Лінгвістика тексту. Методика діалогічної інтерпретації тексту.

37	Лінгвістика тексту. Метод когнітивного картування.
38	Комунікативна лінгвістика.
39	Методи когнітивного аналізу. Когнітивне моделювання.
40	Концептуальний аналіз.
41	Фреймовий аналіз.
42	Соціолінгвістичні методи.
43	Соціолінгвістичні методики: спостереження, опитування, анкетування.
44	Соціолінгвістичні методики: тестування, інтерв'ю.
45	Соціолінгвістичні методики: кореляційний, факторний аналіз, лінгвостатистичний експеримент, моделювання.
44	Психолінгвістичні методи. Метод атрибуції (авторизації) тексту.
45	Методика асоціативного експерименту.
46	Етнолінгвістичні методи.
47	Лінгвокультурологічні методи.
48	Лінгвосеміотика й ономасіологія: методи.
49	Когнітивно-ономасіологічний аналіз.
50	Кластерний аналіз у семасіології та психосемантиці.
51	Кількісні методи лінгвістичного аналізу. Корпусний аналіз.
52	Кількісні методи лінгвістичного аналізу. Статистичні методи.
53	Комп'ютерна лінгвістика.
54	Комп'ютерна лексикографія.
55	Комп'ютерне перекладознавство.
56	Нейролінгвістичне програмування.
57	Математичні методи в лінгвістиці.
58	Експеримент у мовознавстві. Лінгвостатистичний експеримент.
59	Принципи моделювання в мовознавстві.
60	Типи моделей: математичні (статистичні), рівневі (стратифікаційні), генеративні, трансдуктивні й ін.

6. Критерії оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни

Оцінювання рівня та якості знань студентів здійснюється з урахуванням індивідуальних особливостей студентів і передбачає диференційований підхід у його організації.

Оцінку „відмінно” („5” – „А”) отримують студенти, які набрали 90-100 балів і при цьому:

- ґрунтовно засвоїли рекомендовані до кожної теми джерела та спеціальну літературу, вміють використовувати їх для аргументації тих чи тих положень при розкритті відповідної теми;
- виявили глибоке розуміння мовних процесів та явищ;
- вільно оперують відповідною науковою термінологією, передбаченою програмою; уміють майстерно застосовувати основні мовні норми сучасної української літературної мови на практиці, самостійно створюють основні фахові документи, володіють навичками високої культури усного та писемного мовлення;
- систематично, кваліфіковано, з використанням матеріалів із додаткової літератури, брали участь у практичних заняттях;
- глибоко опрацювали всі питання, передбачені для самостійного вивчення;
- виконали індивідуальні науково-дослідні завдання;
- глибоко висвітлили питання підсумкової модуль-контрольної роботи.

Оцінку „добре” („4” – „В”) отримують студенти, які набрали 80-89 балів і при цьому:

- виявили обізнаність й добре засвоїли рекомендовані до кожної теми основну та спеціальну літературу;
- добре засвоїли матеріал, який дає можливість розуміти мовні процеси і явища;
- продемонстрували знання теоретичного матеріалу, орієнтуються в усіх темах, уміють застосовувати основні мовні норми сучасної української літературної мови на практиці, самостійно створюють основні фахові документи, володіють навичками літературного усного та писемного мовлення;
- брали активну участь у практичних заняттях;
- опрацювали всі питання, передбачені для самостійного вивчення;
- висвітили питання підсумкової модуль-контрольної роботи.

Оцінку „добре” („4” – „С”) отримують студенти, які набрали 70-79 балів і при цьому:

- виявили обізнаність та добре засвоїли рекомендовані до кожної теми основну та спеціальну літературу;
- добре засвоїли матеріал, який дає можливість розуміти мовні процеси і явища;
- продемонстрували знання теоретичного матеріалу, орієнтуються в усіх темах, уміють застосовувати основні мовні норми сучасної української літературної мови на практиці, самостійно створюють основні фахові документи, володіють навичками літературного усного та писемного мовлення;
- брали участь у практичних заняттях;
- опрацювали питання, передбачені для самостійного вивчення;
- в основному висвітили питання підсумкового модуль-контрольної роботи.

Оцінку „задовільно” („3” – „Д”) отримують студенти, які набрали 60-69 балів і при цьому:

- мають поверхові знання питань, передбачених програмою курсу;
- показали фрагментарну обізнаність щодо змісту питань, які розглядали під час практичних занять;
- обмежилися опосередкованим вивченням основної теоретичної літератури та виконанням практичних завдань;
- були пасивними під час практичних занять, не виявляли належних навичок і бажання до самостійної роботи;
- частково висвітили питання підсумкової модуль-контрольної роботи.

Оцінка „задовільно” („3” – „Е”) виставляють студентам, які набрали загальну суму балів 50-59 від максимальної кількості можливих. При цьому:

- мають поверхові знання, передбачені програмою курсу;
- показали фрагментарну обізнаність щодо змісту питань, які розглядали під час практичних занять;
- обмежилися опосередкованим вивченням основної теоретичної літератури та виконанням практичних завдань;
- були пасивними під час практичних занять, не виявляли належних навичок і бажання до самостійної роботи;
- фрагментарно висвітили питання підсумкової модуль-контрольної роботи.

Оцінку „незадовільно” („2” – „FX”) з можливістю повторного складання отримують студенти, які набрали 35-49 балів і при цьому:

- не відвідали частину практичних занять;
- були пасивними під час практичних занять, не виявляли належних навичок і бажання до самостійної роботи;
- не опрацювали рекомендованої літератури, не орієнтуються у аналізованих мовних процесах і явищах;
- нерегулярно виконували домашні завдання;

- не висвітлили питань підсумкової модуль-контрольної роботи.

Оцінку „незадовільно” („2” – „F”) з обов’язковим повторним курсом отримують студенти, які набрали 1-34 балів і при цьому:

- не відвідали частину практичних занять;
- були пасивними під час практичних занять, не виявляли належних навичок і бажання до самостійної роботи;
- не опрацювали рекомендованої літератури, не орієнтуються у аналізованих мовних процесах і явищах;
- не виявляли бажання виконувати домашні завдання;
- не висвітлили жодне з питань підсумкової модуль-контрольної роботи.

10. Розподіл балів, які отримують студенти

Модуль 1.

1. Написати есе з описом методів та методик, застосовуваних у власному науковому дослідженні – максимум 5 балів.
2. Укладати тести до лекційних тем 1, 2, 3, 4, 5 (по 5 балів за кожену тему).

Модуль 2.

1. Підготувати презентацію до однієї з тем (максимум 10 балів).
2. Виконати міні дослідження із застосуванням одного з маргінальних методів (20 балів).

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
	Оцінка (бали)	Пояснення за розширеною шкалою
Відмінно	A (90-100)	відмінно
Добре	B (82-89)	дуже добре
	C (75-81)	добре
Задовільно	D (69-74)	задовільно
	E (60-68)	достатньо
Незадовільно	FX (35-59)	(незадовільно) з можливістю повторного складання
	F (1-34)	(незадовільно) з обов’язковим повторним курсом

Засоби оцінювання

Академічні тексти різних форматів, серед яких есей, резюме, відгук чи критичний відгук на статтю, дебати із авторкою статті, дослідницькі пропозиції, key term entries, тести до відповідних тем

Методи контролю

Контрольні заходи включають поточний та підсумковий контроль знань студента. Поточний контроль здійснюється під час проведення контрольних і самостійних робіт і має на меті перевірку рівня підготовленості студента до виконання конкретної роботи. Підсумковий контроль проводиться з метою оцінки результатів навчання на завершальному етапі.

Загальна кількість балів, яку студент може отримати у процесі вивчення дисципліни протягом семестру, становить 100 балів, з яких 60 балів студент набирає за поточні види контролю і 40 балів - у процесі підсумкового виду контролю (заліку).

Кількість балів за кожний навчальний, елемент виводиться із суми поточних видів контролю (контрольні роботи і самостійні роботи (ІНДЗ)). Кількість балів за модуль

дорівнює сумі балів, отриманих за навчальні елементи даного модуля. Максимальна кількість балів складає: за 1 модуль -30 балів; за 2 модуль – 30 балів.

Студент, який набрав протягом нормативного терміна вивчення дисципліни 60 балів та виконав навантаження за всіма кредитами, має можливість не складати залік і отримати набрану кількість балів як підсумкову оцінку або складати залік з метою підвищення свого рейтингу за даною навчальною дисципліною.

Підсумкова оцінка за навчальну дисципліну, з якої складається залік, виводиться із суми балів поточного контролю за модулями (до 60 балів) та модуля-контролю (екзамену) – до 40 балів. Якщо студент за власною ініціативою, бажанням, крім обов'язкових видів контролю (60 балів), виконує додаткові види роботи, що відображені в графі 10 (ІНДЗ), при цьому набравши додатково не менше 40 балів, може отримати оцінку автоматично.

Відповідно до вимог Болонської угоди проводиться місцева (національна) шкала визначення оцінок і шкала ECTS.

7. Рекомендована література

7.1.Базова

1. Бардіна Н.В. Епістемологічні проблеми моделювання мови. *Вісник Одеського держ. ун-ту*. 1999. № 4.
2. Бацевич Ф.С. Лінгвалізація світу: гуманітарні переваги та онтологічні загрози. *Мовознавчий вісник*. Черкаси, 2006. Вип. 3.
3. Бацевич Ф.С. Філософія мови. Історія лінгвофілософських учень. Київ, 2008.
4. Білецький А. О. Про мову і мовознавство. Київ, 1997.
5. Білуха М. Т. Методологія наукових досліджень. Київ : АБУ, 2002. 480 с.
6. Голубовська І.О. Проблема методології лінгвістичних досліджень у міждисциплінарному висвітленні *Studia Linguistica*. Вип.6. Ч.1. С.67–75.
7. Голубовська І.О., Корольов І.Р. Актуальні проблеми лінгвістики. Київ.: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2012.
8. Дистрибутивний аналіз. Методика безпосередніх складників. Трансформаційний аналіз – методи лінгвістичних досліджень [Електронний ресурс] Режим доступу : <http://www.bestreferat.ru/referat-163373.html>
9. Загнітко А.П. Сучасна лінгвістика: погляди та оцінки. Донецьк: «Ноулідж», 2014. 454 с.
10. Краснобаєва-Чорна Ж. В. Квантитативна лінгвістика: навч. посіб. Вінниця, 2018. 100 с.
11. Ковбасюк Л. А. Сучасні лінгвістичні теорії: лекційні, практичні, самостійні модулі та тести : навч.-метод. посіб. для магістрів заочної форми навчання. Херсон: Вид-во ХДУ, 2008. 96 с.
12. Малімон Л. К. Історія лінгвістичних вчень : тематичний конспект. Луцьк : РВВ «Вежа» Волин. нац. ун-ту ім. Лесі Українки, 2008. 124 с.
13. Манакин В. М. Мова як енергетичний феномен. *Нова філологія*. Запоріжжя, 2007. № 27.
14. Мартинюк А. П. Основи наукових досліджень у лінгвістиці : навч.-метод. посіб. Харків, 2007 40 с.
15. Мацюк Г. Прикладна соціолінгвістика. Питання мовної політики. Львів: ВЦ ЛНУ ім.. І. Франка, 2009. 2010 с.
16. Методи лінгвістичних досліджень [Електронний ресурс] URL: <http://knowledge.allbest.ru/languages/2c0a65625b3ac68a5c53b88521>
17. Перебийніс В. І. Математична лінгвістика : навч. посіб. для студентів відділень структурно-математичної, прикладної та комп'ютерної лінгвістики / В. І. Перебийніс. Київ : Вид. центр КНЛУ, 2014. 125 с.
18. Перебийніс В. І. Статистичні методи для лінгвістів : навч. посіб. Вінниця : Нова книга, 2001. 168 с.
19. Пілюшенко В. Л. Наукове дослідження: організація, методологія, інформаційне забезпечення : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / В. Л. Пілюшенко, І. В. Шкрабак, Е. І.Славенко. Київ: Лібра, 2004. 344 с.
20. Полюжин М.М. Сучасні парадигми лінгвістичних знань / *Проблеми романо-германської філології*. Ужгород, 1998.
21. Селіванова О. О. Актуальні напрями сучасної лінгвістики (аналітичний огляд) / О. О. Селіванова. Київ: Вид-во укр. фітосоціологічного центру, 1999. 148 с.
22. Селіванова О. Сучасна лінгвістика : термінологічна енциклопедія. Полтава : Довкілля-К, 2006. 716 с.
23. Селіванова О.О. Сучасна лінгвістика: напрями і проблеми: Підручник. Полтава: Довкілля-К, 2008. 712 с.

24. Селіванова О.О. Сучасна лінгвістика: термінологічна енциклопедія. Полтава, 2006.
25. Соловійов С. М. Основи наукових досліджень : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. Київ:: Центр учбової літератури, 2007. 176 с.
26. Яворська Г.М. Лінгвістика в дослідженні міждисциплінарних об'єктів (до аналізу колективних ідентичностей)/ *Мова. Людина. Світ: До 70-річчя проф. М.П. Кочергана*. Київ, 2006.

7.2.Додаткова:

27. Бистрицька А. К. Основи наукових досліджень : конспект лекцій для студентів спеціальності 6.03060101. Харків, 2012. 75 с.
28. Загнітко А.П. Сучасна лінгвістика: погляди та оцінкиДонецьк: «Ноулідж», 2014. 454 с.
29. Єріна А. М. Методологія наукових досліджень : навч. посіб. Київ. : ЦНЛ, 2004. 212 с.
30. Клименюк О. В. Технологія наукового дослідження. Ніжин : Аспек-Поліграф, 2006. 308 с.
31. Ковальчук В. В. Основи наукових досліджень : навч. посіб. для студ. вузів, реком. МОНУ 3-тє вид., перероб. і доп. Київ: Професіонал, 2005. 240 с.
32. Колісніченко Е. В. Основи наукових досліджень : опорний конспект лекцій Суми, 2012. 83 с.
33. Кочерган М. П. Вступ до мовознавства : підручн. 2-ге вид. / М. П. Кочерган. Київ: ВЦ "Академія", 2006. 368 с.
34. Кочерган М. П. Загальне мовознавство : підручн. 2-ге вид. / М. П. Кочерган. Київ : ВЦ "Академія", 2006. 464 с.
35. Крушельницька О. В. Методологія і організація наукових досліджень : навч. посіб. для вищ. навч. закл. / О. В. Крушельницька. Київ: Кондор, 2004. 192 с.
36. Марцин В. С. Основи наукових досліджень : навч. посіб. Львів : Ромус-Поліграф, 2002. 128 с.
37. Пилипчук М. І. Основи наукових досліджень : підруч. Київ : Знання, 2007. 270 с. 15
38. Пілюшенко В. Л. Наукове дослідження: організація, методологія, інформаційне забезпечення : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / В. Л. Пілюшенко, І. В. Шкрабак, Е. І.Славенко. Київ: Лібра, 2004. 344 с.
39. Соловійов С. М. Основи наукових досліджень : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. Київ:: Центр учбової літератури, 2007. 176 с.
40. Стеченко Д. М. Методологія наукових досліджень : підруч. Київ: Знання, 2007. 317 с.
41. Сухорольська С. М. Методи лінгвістичних досліджень : навч. посібник. Львів: Інтеллект-захід, 2009. 348 с.
42. Фуко М. Археологія знання. Київ, 2003.
43. Цибульов П. М. Основи інтелектуальної власності : навч. Посібник. Київ : Інститут інтелектуальної власності і права, 2005. 108 с.
44. Шейко В. М., Кушнарєнко Н. М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності : підручн. 5-е вид., стер. Київ: Знання, 2006. 307 с.

Електронні ресурси:

1. Лінгвістичний портал MOVA.info <http://www.mova.info>
2. Wikipedia. <http://www.wikipedia.org>
3. Український лінгвістичний портал <http://www.ulif.org.ua/ulif/>
4. Портал української мови та культури <http://slovnyk.net/>